

1. organizovanie slovenskej menšiny v Maďarsku,
2. spievanie neúradnej národnej hymny „Hej Slováci“,
3. nosenie slovenských národných farieb,
4. používanie slovenskej národnej zástavy v Maďarsku,
5. zakladanie Hlinkovej gardy v Maďarsku,
6. dovážanie, rozširovanie a kolportovanie časopisov vydávaných v Slovenskej krajine.

V kladnom prípade ráčte dať a tiež ustáliť aj tie okolnosti, pri akých príležitostiach, v akom rozsahu a akým spôsobom môžu príslušníci slovenskej národnej menšiny uvedené oprávnenia používať v Maďarsku.

Správu vzhľadom na naliehavú nutnosť vyriešenia uvedených otázok medzi Slovenskou krajinou a Maďarskom očakávam obratom⁷.

Predseda slovenskej vlády:
Dr. Jozef Tiso

AMZV ČR, PS II. kart. 255, č. 18 089. Originál, strojopis.

¹ Žiadosť predstaviteľov maďarskej menšiny na Slovensku nemáme k dispozícii. Otázka J. Tisa bola motivovaná prípravami na rokovanie delegátov česko-slovenskej a maďarskej menšinovej komisie, ktorá sa pôvodne mala konať v Bratislave dňa 9. 2. 1939.

² Odpoveď česko-slovenského vyslanectva v Budapešti pozri dok. č. 154.

139

6. február 1939, 11.00 hod., Praha.

Záznam telefonického rozhovoru zástupcu ministra zahraničných vecí I. Krna s česko-slovenským vyslancom v Budapešti M. Kobrom v záležitosti vojenského incidentu pri meste Užhorod.

Záznam

Obsah zpráv o incidentu, který se stal dne 4. a 5. února t. r. v okolí Užhorodu sdělil jsem dnes panu vyslanci Kobrovi a žádal jej, aby o tom v přátelském tonu promluvil s vyslancem Vörnlem a řekl mu, že podle našeho názoru jest tento incident lokálního významu, který bude likvidovaný styčnými důstojníky¹. Že však by bylo žádoucí, aby s maďarské strany bylo přísně dbáno toho, aby se civilní ozbrojené živly nepouštěly do vzdálenosti 1. 5 km od demarkační čáry, neboť zdá se, že se incidenty podobného rázu vyvolávají tehdy, jakmile se dostaví výsledek nějakého ujednání mezi delegacemi, jenž by mohl způsobiti uklidnění a návrat normálnějších poměrů na Podkarpatské Rusi².

Dr. Krno

SNA, Vládný delegát při MZV, kart. 2, č. 28. Kópia, strojopis.

¹ Vo veci incidentu M. Kobra tlmočil česko-slovenské stanovisko 7. 2. 1939 na prijatí u J. Vörnleho. Pozri maďarský záznam rozhovoru; DIMK, III, s. 434 – 435, č. 299.

¹ Maďarská vláda 7. 2. 1939 nótou protestovala v Prahe, v ktorej z vyvolania incidentu obviňovala česko-slovenskú stranu. F. Chvalkovský nasledujúci deň odpovedal v zmysle inštrukcií, ktoré dostal M. Kobr 6. 2. 1939. Text oboch nót pozri DIMK, III, s. 441 – 442 a poznámka č. 439.

140

6. – 8. február 1939, Budapešť.

Správa o rokovaní komisie pre stážnosti vo veci vystaňovania kolonistov z kolónie Hodžovo na Slovensko.

Zpráva o jednaniach právni komise.

Ve stážnostní komisi dne 6. 2. byl jako naléhavý konkrétní případ uveden postup maďarských úřadů (hlavnoslužbový úřad v Komárně) proti kolonistům z Hodžova. Z Hodžova byli jednostrannou akcí se strany Maďarů vypraveny 3 transporty kolonistů na Slovensko. Odjezd čtvrtého (posledního, počtem asi 79 osob) nebyl povolen, ježto úřady odjezd podmínily předložením potvrzení česko-slovenského vyslanectví v Budapešti, že toto běře na vědomí, že jest to dobrovolný odchod kolonistů. (Jako důvod, proč vyžadují toto potvrzení, kolonistům bylo oznámeno, že jejich předchůdci si na Slovensku stěžovali, že byli Maďary vyhnáni.)¹

Maďarská delegace prohlásila, že se nejedná o potvrzení faktu dobrovolného opuštění Maďarska, proti čemuž se také česko-slovenská delegace ostře postavila, ale o vystavení cestovních průkazů pro osoby, které budou chtít Maďarsko opustiti. V případě, že strana prohlásí na vyslanectví, že neodchází dobrovolně, vyslanectví cestovní průkaz nevydá. V kladném případě průkaz bude sloužiti jako důkaz o dobrovolném odchodu jeho majitele.

Česko-slovenská delegace prohlásila, že vyslanectví takovéto průkazy svým příslušníkům je ochotno vydávati pouze za podmínek, že maďarské úřady nebudou od stran žádati prohlášení o vzdání se nároků proti maďarskému státu a že tyto akty vyslanectví nebudou v rozporu se vzájemnou dohodou česko-slovensko-maďarskou o kolonistech. Česko-slovenská delegace současně prohlásila, že jen z důvodu lidskosti vystavila hromadný cestovní průkaz pro kolonisty z Hodžova, kteří již 4 dny čekali na povolení odjezdu naložení ve vagonech. Tito kolonisté dne 8. února ve 13 h překročili česko-slovenskou hranici cestou od Uszoru. Obě delegace si vzájemně slíbily, že učiní příslušná opatření, aby tento případ nebyl některou ze stran využíván propagačně.

Jako výsledek dosavadních jednání právni komise (nehledě k provedené již amnestii) jest dnešní (8. února 1939 ve 13 h.) parafování textů těchto dohod:

1. dohoda o státním občanství a opci,
2. dohoda o kolonistech,
3. dohoda o stěhování zařízení soukromých osob, důstojníků a veřejných zaměstnanců z území postoupeného Maďarsku do Česko-Slovenska.

AMZV ČR, PrS, kart. 65, f. 12, č. 21 245/VI-4/39. Cyklostyl.

¹Vo veci odchodu kolonistov z Hodžova na Slovensko 4. 2. 1939 intervenoval P. Fiša u P. Sebestyena. V maďarskom zázname sa uvádza, že „Fiša sa sťažoval, že kolonisti prišli na vyslanectvo, pretože maďarské orgány – hoci už majú svoje hnutelnosti naložené do vagónov – nechcú im povoliť odísť a žiadajú od nich, aby išli na vyslanectvo pre povolenie, že ich odchod je dobrovoľný. Fiša